

השוחרט פרק שני חולין

לד.

עין משפט נר מצוה

פח א מיי פ"ח מהל
לכות הנומלה ה"י
ופי ה"ד וה"י ופי"
ה"כ ה"
פ"ח ב מיי פ"י ה"ג:
צ א מיי פ"ח ה"ג:

רבינו גרשום

הקדש בידים מטובות:
ולוקמה בחולין שנעשו על
טהרת תרומה כו'. כלומר
ולוקמה מתניתין דאין
נאכלין בידים מטובות
בחולין שנעשו על טהרת
תרומה ור' יהושע כלומר
דהא מודי בחולין שנעשו
על טהרת תרומה דאית
בהו שלישי: לא סלקא
דעתך דקמיני בשר. כלומר
השוחט בהמה היה ועוף
ההוא בשר: אין בשר
בבשר מיחלף. כלומר
א"כ שאין היה בקדשים
גורמין היה אטו בהמה
דאיתיה בקדשים אבל
בשר בפירו לא מיחלף
ואי בתרומה היאך גורמין
בשר אטו פירו: מאן
לבריא רבה בר בר חנה.
כלומר דרבה בר בר חנה
סבר לר' יהושע חולין
שנעשו על טהרת הקדש
לית בהו שלישי דרבעין
למיטר בסוף ההלכה: א"ל
ר' אליעזר לר' יהושע
מצינו שהאכל חמור
הוא דאינו מטמא אלא
אבית הבליעה: אלא
מצינו שהאכלין חמור
מצינו האוכל דאילו אוכל
בכביצה. כלומר דאילו
אוכלין מטמאין בכביצה
כו': אלא שני שני למה.
כלומר לדברך שאתה
אומר שהאכלין חמור מן
האוכל לפיכך האוכל אוכל
ראשון אינו אלא שני אלא
האוכל אוכל שני למה הוא
שני כמורו הוא לדברך
אין חמור אוכל כאוכלין:
א"ל מצינו שהשני עושה
שני ע"י משקין. כלומר
שאם נגעו משקין באוכלין
שניים הרי הם כמורו:
משקין נמי תחלה (הא)
[הו] דנתן כל הפוסל את
התרומה כו' ואיהו דבר
הפוסל את התרומה והו'
שני ועושים משקין תחלה:
חזן מטבול יום כלומר
שטבול יום פוסל תרומה
ואין עושים משקין תחלה:
ועוד שלישי שני למה.
כלומר לדברך שאתה
אומר שהאכלין חמור מן

מאן חבריא רבה בר בר חנה. לא ר"ל רבי אלעזר לעיל ללא
הוה קרי ליה חצריא דרבו הוה כדאמר בפ"ק דצ"ק (דף יא):
וצ"ש נוחלין (ב"ב דף קכח). דאמר עולא אמר רבי אלעזר הלכה
גזינן מן העבדים אכל קשיא אמאי לא קאמר עולא רבותי אומרים
וגראה דרבי אלעזר לא קאמר לעיל
יותר אלא הכא בחולין שנעשו על
טהרת קדש עסקינן והש"ס הוא
דמסיים ודלא כרבי יהושע:

ואובב עד דאבבא חצי פרס.
אע"ג דמפרש ר"ת דבי"ח

דבר גזרו על אדם האוכל כביצה
שיהא טמא מ"מ מיימי ראייה מפסול
גוייה שהיה מתחלה בחצי פרס:
טומאה משיעורין לא גמרינן.
תימה הרי מנינו נבלת

בהמה דמטמאה ואוכלה טמא אלא
מאכל חמור מן האוכל: **שני שני**
למה. דאע"ג דאיכא למיגזר דבבדי
לחיל אוכלין טמאין שדי לפיו משקין
(ט) דמעשר מ"מ אי לאו דלשכתן
בעלמא שני דעביד שני לית לן למיגזר
ללא להו מילי דרצנן חוכא ואיטולנא:
מצינו שני עושה שני ע"י משקין.
ואו"ת אמאי לא קאמר

ע"י ספר דאמרינן בפ"ק דשבת (דף
ד) דהו"מ מ"ח דבר וידים הבאות
מחמת ספר נמי פוסלות תרומה
כדאמר מהם וי"ל דלא צני לאתוי
אלא ממאכל דעביד מאכל אחר שני
דומיא דמאכל דעביד אדם שני ועוד
דהא דספר עביד דידים שניות וגם
פוסלות את התרומה לר' יהושע
טומאה אלא משום חומרא:

משקין תחלה נמי הוו בדתנן
וכו'. לא צ"ל להקשות
שכמורו יעשה האדם ראשון דלמה ש'
לו להיות ראשון אלא רצה לומר דהא
דעביד שני היינו דווקא ע"י משקין
שהן תחלה ול"ג מה שכתוב בספרים
אמר ליה רבי יהושע שאני משקין דעלוים לקבל טומאה דמי"מ לא
תירך כלום: **אף אני לא אמרתי בו**. י"מ כי מהכא דיין דחצריא
סברי

אמר ליה רבי יהושע שאני משקין דעלוים לקבל טומאה דמי"מ לא
תירך כלום: **אף אני לא אמרתי בו**. י"מ כי מהכא דיין דחצריא
סברי
יהא ראשון: **הידוש הוא**. שאין לו טומאה בגלוי וכשהוא צבית
האדם הוא מטמאה האדם עד שהוא מטמא בגדיו וכל שאר טומאות מטמאות בגלוי ואין מטמאות צבית הסמרים הלך גזרת הכתוב
הוא ואין למדין הימנה ור"א סבר למדין: **אלא מנינו שהמאכל חמור מן האוכלו דאילו המאכל**. א"כ קיבל טומאה כביצה (א) אוכלין טמאין
שנעשו בו: **ואדם האוכל**. אוכלין טמאין אינו טמא אלא כ"ל ח"י פרס דנתן שיעורין (דף פג): ותלי חזיה הפסול את הגוייה ח"י ב'
צ"ל: **טומאה משיעורין לא גמרינן**. דשיעורין מילתא צנפי נפשיה היא ולאו משום חומרא קולא אלא אוכל דמטמא כביצה כן שיעור
בו הכתוב מכל האוכל אשר יאכל [ויקרא יח] ואמרינן [ב"ב דף קכח] דיומא (ב) אוכל הנאכל צבית אחת ושיעורו חמשים אין צבית הצליעה מחזיק יותר
מצינת תרנגולת ופסול גוייה כחצי פרס הכי תקון רבנן: **ועוד לדברך**. שאתה למד טומאה משיעורין לעשות מאכל חמור מן האוכל
מה שאתה אומר האוכל אוכל ראשון נעשה שני יפה אתה אומר אלא שני שני למה: **אמר לו מנינו**. שאוכל שני עושה את חצרו שני:
ע"י משקין. אם נגע אוכל שני באוכל שהמסקה טופח עליו נעשו משקין תחלה כדקמיני ואילו כל הפוסל את התרומה מנומא משקין
להיות תחלה וחזר המסקה ועשה האוכל שני וכיון דאשכחן ע"י משקה דשני עושה שני בשום דוכתא מחמרינן גבי אדם האוכלו למהו
כותיה דאכליה חמירא ממוגע: **וא"ל**. ר"א אי ממסקה ילפינן תחלה נמי צבית למיעצדיה להאי אדם כי היכי דמסקה נעשה ראשון. ורבי
יהושע לא יליף מן המסקה דהתם חומרא דמשקין הוא שעלוין לקבל טומאה אלא מן האוכל יליף: **חזן מן הטבול יום**. דאי קל"ש
טומאה מיניה וע"ג דפסיל תרומה לא עביד משקה ראשון: **אף אני לא אמרתי**. האוכל אוכל שלישי נעשה שני: **אלא**. כלומר
של תרומה כלומר בחולין שנעשו על טהרת תרומה וכדאמר רבי יהושע כהדיא לעיל [ג:] וכיון דעל טהרת תרומה נעשו עבדי לאוכלין
שני: **מפני שהרבה של תרומה טומאה היא אלא הקדש**. כדאמרינן (ח) בחומר בקדש (תגינה דף קי): בגדי אוכלי תרומה מדרס לקדש
אלמא אין שמירת תרומה חשיבא שמירה אלא הקדש דהא מדרסות לגבי תרומה מטמאין ואפילו בחולין דהא טומאה דאורייתא היא
והאוכל תרומה נשמר הוא מן המדרס ואפ"ה לגבי קדש לא חשיבא שמירה וחיישינן שמא יצבה עליהן אשמו ונהי"ג שלישי דתרומה
לגבי קדש מספקינן ליה בשני הלכך האוכל שני לקדש שמוני שני עושה שני ע"י משקין. מדקאמר רבה בר בר חנה דאוצריה ר"א לרבי
יהושע שלישי שני למה ואמר אף אני לא אמרתי כו' ש"מ דהא דקמיני צביתיה דרבי יהושע בחולין שנעשו על טהרת תרומה ה"ק צאלו
חולין י"ש שלישי שנעשו על טהרת תרומה ועלה קאמר אף אני לא אמרתי דדוקא קאמר ולא רבותא דלי טעמא היכי צביתיה ואמר
באין חולין הוא נעשה שני לקדש בחולין שנעשו על טהרת תרומה ומשום דטהרתה טומאה היא אלא הקדש ולעולם שלישי בחולין
שנעשו על טהרת הקדש איכא מאי קא מותבי ליה ר"א שלישי שני למה הא אשמועין רבי יהושע טעמיה. ועולא דאמר לעיל דרבי יהושע
בחולין שנעשו על טהרת הקדש נמי אית ליה שלישי סבר דהא דקמיני צביתיה דרבי יהושע בחולין שנעשו על טהרת תרומה טעמא
הוא דייבי צביתיה דבחולין דטהרת תרומה הוא דאמרינן נעשה גופו שני לקדש משום דטהרתה טומאה היא אלא הקדש אלא לא
בחולין דטהרת הקדש ולעולם אשמועין דש שלישי אצבעשין על טהרת תרומה וכ"ש צבעשין על טהרת הקדש והאי מהדרי ליה לא שמיע ליה
דאינו לא צביתיה ולא צביתיה מה שהשיבו זה לזה אלא רבה בר בר חנה שמיע ליה מרביהו (י) א"כ ק"ל לעולא דהאי אף אני לא אמרתי לא היו צברים
מעולם דלרבי יהושע צביתיהו קאמר דנעשה גופו שני לקדש וטעמא משום דטהרת שניהם צין נעשין על טהרת תרומה וצין צבעשין על
טהרת הקדש טומאה היא אלא הקדש והאי דקמיני לעיל בחולין שנעשו על טהרת תרומה רבותא אשמועין דאפילו צבתי איכא שלישי:

ז) בחולין שנעשו על טהרת תרומה. כלומר האי אוכל ראשון ושני ושלישי
דקמיני בחולין מיירי במסכת טהרות (פ"ב מ"ג) וצאלו אוכל חולין
אתה מוצא שלישי הא שני לא עביד שלישי בחולין אתה מוצא בחולין
שנעשו על טהרת תרומה: **על טהרת תרומה אין על טהרת הקדש**

לא. דצטלה דעמו ואין שם טהרת
הקדש נתפסת עליהם אלא צטלה
תרומה א"ל נתפסין אלמא מתניתין
לא כרבי יהושע אלא כר"א אתיה
דהא סתם קאמר שלישי שלישי
אפילו בחולין שנעשו על טהרת הקדש:
דקמיני צבתי. מתניתין צבתי חולין
קאי ובשלמא פירות חולין אדם
מתפסין צטלה תרומה כדי שיהא
רגיל להמתנה צטלה תרומה שאם
מתחלק לו תרומה בחולין ויחלל תרומה
בצוקת חולין יחלל אוכלה צטלה כו'
אלא צבתי ליתא בתרומה ואין צבתי
מתפסין לצבתי חולין טהרת תרומה
משום דלא מיחלפא ליה תרומה
צבתי חולין שיצא לאוכלה כדרך
החולין: **צבתי משקין**. לפיכך
דרך אוכלי קדש לאכול צבתי חולין
אפי"ל של חיה צטלה הקדש שאם
תתחלק לו צבתי הקדש צבתי שיהא
אוכלה צטלה: **צבתי צבתי לא**
מיחלף. תרומה אינה אלא צביתות
ואינו נחלף צבתי לפיכך אין דרך
הכהנים להתפסין לצבתי חולין שלהן
טהרת תרומה: **אמר עולא חצריא**

אמרין. כדאמר צביתיה דקמיני
שלישי בחולין שנעשו על טהרת הקדש
קמיירי ודלא כרבי יהושע ואנא אמרתי
דרבי יהושע נמי ס"ל הכי דחולין
שנעשו על טהרת הקדש אית צבו
שלישי והאי דקאמר רבי יהושע בחולין
שנעשו על טהרת תרומה רבותא
אשמועין דאפ"ה אית צבו שלישי
וכ"ש חולין שנעשו על טהרת הקדש:
מאן חצריא. דקצירה ליה דדוקא
נקט רבי יהושע בחולין שנעשו על טהרת תרומה: **מה אהדי רבי**
אליעזר ורבי יהושע להדדי. מה השיבו זה לזה איש על דברי חבירו:
מנינו שהאוכל חמור מן האוכל. האדם האוכל המאכל חמור מן
המאכל: **היאך לא נעשה אוכל**. כמאכל. דהאוכל אוכל ראשון לא
הסמרים היא מטמאה האדם עד שהוא מטמא בגדיו וכל שאר טומאות מטמאות בגלוי ואין מטמאות צבית הסמרים הלך גזרת הכתוב
הוא ואין למדין הימנה ור"א סבר למדין: **אלא מנינו שהמאכל חמור מן האוכלו דאילו המאכל**. א"כ קיבל טומאה כביצה (א) אוכלין טמאין
שנעשו בו: **ואדם האוכל**. אוכלין טמאין אינו טמא אלא כ"ל ח"י פרס דנתן שיעורין (דף פג): ותלי חזיה הפסול את הגוייה ח"י ב'
צ"ל: **טומאה משיעורין לא גמרינן**. דשיעורין מילתא צנפי נפשיה היא ולאו משום חומרא קולא אלא אוכל דמטמא כביצה כן שיעור
בו הכתוב מכל האוכל אשר יאכל [ויקרא יח] ואמרינן [ב"ב דף קכח] דיומא (ב) אוכל הנאכל צבית אחת ושיעורו חמשים אין צבית הצליעה מחזיק יותר
מצינת תרנגולת ופסול גוייה כחצי פרס הכי תקון רבנן: **ועוד לדברך**. שאתה למד טומאה משיעורין לעשות מאכל חמור מן האוכל
מה שאתה אומר האוכל אוכל ראשון נעשה שני יפה אתה אומר אלא שני שני למה: **אמר לו מנינו**. שאוכל שני עושה את חצרו שני:
ע"י משקין. אם נגע אוכל שני באוכל שהמסקה טופח עליו נעשו משקין תחלה כדקמיני ואילו כל הפוסל את התרומה מנומא משקין
להיות תחלה וחזר המסקה ועשה האוכל שני וכיון דאשכחן ע"י משקה דשני עושה שני בשום דוכתא מחמרינן גבי אדם האוכלו למהו
כותיה דאכליה חמירא ממוגע: **וא"ל**. ר"א אי ממסקה ילפינן תחלה נמי צבית למיעצדיה להאי אדם כי היכי דמסקה נעשה ראשון. ורבי
יהושע לא יליף מן המסקה דהתם חומרא דמשקין הוא שעלוין לקבל טומאה אלא מן האוכל יליף: **חזן מן הטבול יום**. דאי קל"ש
טומאה מיניה וע"ג דפסיל תרומה לא עביד משקה ראשון: **אף אני לא אמרתי**. האוכל אוכל שלישי נעשה שני: **אלא**. כלומר
של תרומה כלומר בחולין שנעשו על טהרת תרומה וכדאמר רבי יהושע כהדיא לעיל [ג:] וכיון דעל טהרת תרומה נעשו עבדי לאוכלין
שני: **מפני שהרבה של תרומה טומאה היא אלא הקדש**. כדאמרינן (ח) בחומר בקדש (תגינה דף קי): בגדי אוכלי תרומה מדרס לקדש
אלמא אין שמירת תרומה חשיבא שמירה אלא הקדש דהא מדרסות לגבי תרומה מטמאין ואפילו בחולין דהא טומאה דאורייתא היא
והאוכל תרומה נשמר הוא מן המדרס ואפ"ה לגבי קדש לא חשיבא שמירה וחיישינן שמא יצבה עליהן אשמו ונהי"ג שלישי דתרומה
לגבי קדש מספקינן ליה בשני הלכך האוכל שני לקדש שמוני שני עושה שני ע"י משקין. מדקאמר רבה בר בר חנה דאוצריה ר"א לרבי
יהושע שלישי שני למה ואמר אף אני לא אמרתי כו' ש"מ דהא דקמיני צביתיה דרבי יהושע בחולין שנעשו על טהרת תרומה ה"ק צאלו
חולין י"ש שלישי שנעשו על טהרת תרומה ועלה קאמר אף אני לא אמרתי דדוקא קאמר ולא רבותא דלי טעמא היכי צביתיה ואמר
באין חולין הוא נעשה שני לקדש בחולין שנעשו על טהרת תרומה ומשום דטהרתה טומאה היא אלא הקדש ולעולם שלישי בחולין
שנעשו על טהרת הקדש איכא מאי קא מותבי ליה ר"א שלישי שני למה הא אשמועין רבי יהושע טעמיה. ועולא דאמר לעיל דרבי יהושע
בחולין שנעשו על טהרת הקדש נמי אית ליה שלישי סבר דהא דקמיני צביתיה דרבי יהושע בחולין שנעשו על טהרת תרומה טעמא
הוא דייבי צביתיה דבחולין דטהרת תרומה הוא דאמרינן נעשה גופו שני לקדש משום דטהרתה טומאה היא אלא הקדש אלא לא
בחולין דטהרת הקדש ולעולם אשמועין דש שלישי אצבעשין על טהרת תרומה וכ"ש צבעשין על טהרת הקדש והאי מהדרי ליה לא שמיע ליה
דאינו לא צביתיה ולא צביתיה מה שהשיבו זה לזה אלא רבה בר בר חנה שמיע ליה מרביהו (י) א"כ ק"ל לעולא דהאי אף אני לא אמרתי לא היו צברים
מעולם דלרבי יהושע צביתיהו קאמר דנעשה גופו שני לקדש וטעמא משום דטהרת שניהם צין נעשין על טהרת תרומה וצין צבעשין על
טהרת הקדש טומאה היא אלא הקדש והאי דקמיני לעיל בחולין שנעשו על טהרת תרומה רבותא אשמועין דאפילו צבתי איכא שלישי:

(א) ג"ח כחולל. רש"י,
(ב) ענין תוס' שבת ד' ד"ה
רבי יהושע. (ג) ופירש"י פ"ח
מ"ז פסחים ד' ד' (ד) ש"ך
עוד לך ג' (ה) (ו) ע"כ
ש"ך ג' (ז) (ח) ז"ל כחולל.
רש"י (י) ע"כ ש"ח. (יא) ז"ל
באין דרוש. (יב) מן "האי"
מהדרי ליה" ע"י "מרביה"
לימא כס"א.

הנהגות הב"ח

(א) ר"ש ד"ה אלא וכו'
מאובלין: (ב) תוס' ד"ה
שני וכו' שדי לפיו משקין
דתרומה מ"מ לא לכו':

מוסף רש"י

כל הפוסל בתרומה. כל
הני דמיימין צבתי יציאת
השבת (יג): גבי שמונה
עשר דבר שגורו עליהם
תורת שנים לפסול את
התרומה. מטמא משקין.
אפילו חולין. להיות
החלה חזן מטבול יום.
פוסל לתרומה נמי המורה
וגזירת כחבו הוא. ומ"מ
אי קל"ש טומאה דדייה ולא
גזרו ביה לעשות משקין
תחלה. דלחן צבתי מורה
לרבינו חזקן. ועל
דמשקין עוליים נעשו
טומאה. ומה היא עוליים
שנקבלין טומאה שני
בהכשר. גזרו עוליים חמור
הכשר שיהו כהנים מהרין
לשומקן (פסחים ד' ד').

שיטה מקובצת

א"ל אבל בטהרת תרומה
יכול להתפסן ונתפסין:
ומיתבא אילמא מותבי כו'
עד סוף הדבור נרשם עליו:
גבי"ש שלא נמצא כס"י:
אמר עולא חבריא
אמרין כדאמר ר' יוחנן
דקמיני שני עושה שלישי
בחולין: א דאילו המאכל
מקבל טומאה מכביצה
אוכלין: ז ואמרינן בפי
תרא דיומא אוכל הנאכל:
ה ולעולם אשמועין דש
שלישי בחולין שנעשו על
טהרת תרומה: